

Mia Laiho kok ym.

Kirjallinen kysymys suomalaisen koronarokotetutkimuksen tukemisesta ja oman rokotetuotannon käynnistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Hallituksen koronastrategia perustuu "testaa, jäljitä, eristä ja hoida" -periaatteeseen, jolla pyritään estämään viruksen leviäminen Suomessa. Koronastrategian toteutumisen ja viruksen leviämisen kannalta koronarokote on tärkeässä asemassa, jotta taudista päästään eroon, yhteiskunnan rajoitukset saadaan purettua, elämä normalisoitumaan ja talous elpymään. Suomessa ensimmäiset koronarokotukset annettiin 27. joulukuuta 2020. Rokotukset ovat lähteneet hitaasti liikkeelle samalla kun EU on jäämässä jalkoihin rokotteiden kilpajahdissa.

Tähän mennessä olemme saaneet huomattavasti vähemmän rokotteita kuin mitä oli sovittu. Suomeen on tullut rokotteita noin 100 000, ja EU:ssa on annettu myyntilupa vain kahdelle rokotteelle. Suomi ei ole tehnyt hankintoja itse, vaan kaikkien rokotteiden on tarkoitus tulla EU-yhteishankinnan kautta. Markkinoille tarvitaan pikaisesti muitakin rokotteita, jotta rokotetta saadaan enemmän markkinoille jaettavaksi ihmisille ja taudin nujertamiseen.

Suomessa on yli 16-vuotiaita rokotettavia 4,5 miljoonaa. Suomeen odotetaan kesään mennessä 5—7 miljoonaa annosta rokotteita. Nämä annokset tulevat riittämään vain puolelle rokotettavista, sillä nyt saatavilla olevaa rokotetta tarvitaan kaksi annosta yhtä rokotettavaa kohden. Suomen rokotetilanne on huolestuttava. Meillä ei ole lainkaan omaa rokotetuotantoa ja olemme täysin riippuvaisia EU-hankinnoista. Tulevaisuuden terveysturvallisuuden kannalta tuotantoteknologian ja osaamisen varmistaminen on äärimmäisen tärkeää. Vain tukemalla korkeatasoista tiedettä ja tutkimusta pystymme vastaamaan aikamme isoihin haasteisiin.

Suomen tutkimusosaaminen on kansainvälisesti huipputasoa, ja täällä on hyvät edellytykset tutkimukselle ja uusien tuotteiden kehitykselle. Helsingin, Tampereen ja Itä-Suomen yliopistoissa tehdään jo nyt huipputason tutkimusta ja innovaatioita. Suomessa on tällä hetkellä kehitteillä kaksi pitkälle edennyt koronarokotetta. Toinen rokotteista on nenäsumuterokote, joka on edennyt eläinkoevaiheeseen, ja siitä on alustavasti hyviä tuloksia. Virologian professori Kalle Saksela on kehittänyt yhdessä akatemiaprofessorien Seppo Ylä-Herttulan ja Kari Alatalon kanssa nenään annettavaa koronavirusrokotetta viime keväästä lähtien. Sen valmistuksessa hyödynnetään Suomessa kehitettyä geeninsiirtoteknologiaa, jota on kehitelty alun perin syöpärokotteita varten. Rokotteen on todettu antavan huomattavasti tehokkaamman suojan koronavirukselta kuin perinteiset lihakseen pistettävät rokotteet. Tämän suomalaisrokotteen valtti on, että rokoteannosten tuottamiseen käytettävä menetelmä on verrattain edullinen ja valmistus onnistuu Suomessa. Tampe-

Kirjallinen kysymys KK 1009/2020 vp

reella rokotetutkimuskeskuksessa puolestaan kehitetään proteiinipohjaista rokotetta, joten osaa-
mista Suomesta löytyy.

Rokotetutkimuksen jatkon turvaaminen on ensiarvoisen tärkeää, ettemme menetä näitä huippu-
osaajia ja tutkimusyksiköjä ulkomaille. Hallituksen olisi järkevää tukea Suomen omaa rokote-
tutkimusta ja kehitystä. Suomalaisella rokotetutkimuksella on arvostettu ja vankka taustansa ja
Suomen asemaa korkeatasoisena rokotteiden tutkimusmaana ei kannata menettää. Suomalainen
tutkimus ja kehitys on myös tärkeää, jotta tulevaisuudessa voidaan nopeasti vastata terveystan-
demioihin omalla tuotannolla. Aivan kuten tärkeimmät puolustusvälineet on tilattava hyvissä
ajoin, myös rokotetutkimuksen tukeminen ja oman rokotetuotannon käynnistäminen on inves-
tointi kansalliseen terveysturvaamme tulevia pandemioita vastaan. Suomen huoltovarmuuteen
liittyen oma rokotetuotanto on oleellisessa asemassa uusia terveysuhkia ajatellen. Ilman omaa
tuotantoa olemme jatkossakin riippuvaisia muista maista ja sieltä saatavista hankinnoista.

Vahva kansallinen rokotetutkimus- ja kehitystoiminta on sijoitus tulevaisuuteen. Suomen yliopis-
toissa on tehty huipputyötä bio- ja lääkealalla. Kuopiosta löytyisi myös soveltuvat tilat, osaami-
nen ja laitteisto rokotteiden tuottamiseen. Kansainvälinen huippuosaaminen on osattava myös
kaupallistaa ja tuottaa Suomelle huoltovarmuuden lisäksi myös työpaikkoja sekä houkutella uu-
sia yrityksiä ja tutkijoita Suomeen ja edistämään myös Suomea hyödyttäviä innovaatioita.

Kun tulevien rokotetoimitusten aikataulusta ja määristä ei ole varmuutta, olisi järkevää selvittää
myös rokotelisenssin hankkimista Suomeen, jolloin rokotetta voitaisiin alkaa valmistaa täällä.
Tämä olisi myös hyvä lisäapu jo sovittuihin EU-hankintoihin, ja toisi lisävarmuutta sekä lisäisi
luottamusta tulevaan.

Kun tulevaisuudessa Suomeen tulee uusia rokotteelle reagoimattomia pandemioita, kuten esimer-
kiksi nykyisen koronaviruksen muunnoksia tai herkästi ihmisten välillä tarttuva
lintuinfluenssaepidemia, olisimme silloin oleellisesti paremmassa tilanteessa ja varautuneempia
rokotteiden saatavuudessa, jos rokotetutkimus säilyy Suomessa ja rokotetuotantoa olisi myös
täällä. Suomi ei tule pärjäämään nykyisellä strategialla pienenä maana kansainvälisessä rokote-
jahdissa, jos oma huoltovarmuus ei ole kunnossa.

Suomessa valmistettujen rokotteiden myötä saatavilla oleva teknologia, osaaminen ja teollinen
valmius auttavat Suomea merkittävästi varautumaan tuleviin pandemioihin. Tautitaakan pienen-
tämisen ja riittävän nopean rokotesuojan kehittymisen kannalta rokotteita on saatava väestölle
riittävästi ja nykyistä huomattavasti suuremmalla rokotustahdilla. Rokotekattavuus on saatava
nopeasti huippunsa, jotta väestölle saadaan suojaa yleisvaarallista tartuntatautia vastaan eikä mu-
taatioiden kehittymiseen anneta aikaa. Kun rokote on todettu turvalliseksi käyttää ja se on saanut
myyntiluvan, pitäisi rokote saada välittömästi jakoon suurilla määrillä ja etukäteen huolellisesti
tehdyllä rokotesuunnitelmalla. Mitä nopeammin väestö saadaan rokotettua, sitä pienemmiksi jää-
vät pandemian aiheuttamat vauriot sekä terveydelle että taloudelle.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomai-
sen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Aikooko hallitus turvata suomalaisen rokotetutkimuksen rahoituksen,

Kirjallinen kysymys KK 1009/2020 vp

aikooko hallitus edistää ja varata rahoitusta huoltovarmuuden varmistamiseksi rokotetutannon käynnistämiseksi Suomessa,

onko hallitus harkinnut koronarokotteen lääkelisenssin hankkimista Suomeen, jolloin voidaan EU-rokotehankintojen rinnalla valmistaa suomalaisille rokotetta myös maan sisällä tarpeita vastaavasti ja nopeasti,

onko hallitus tehnyt kustannuslaskelmia rokoteaikataulun vaikutuksista koronan aiheuttamiin taloudellisiin kokonaiskustannuksiin ja terveydellisiin haittoihin ja

jos kustannusarvioita on tehty, missä ne ovat saatavilla?

Helsingissä 18.1.2021

Mia Laiho kok
Timo Heinonen kok
Elina Lepomäki kok
Arto Satonen kok
Heikki Autto kok
Jukka Kopra kok
Ville Kaunisto kok